

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

Хмельницький інститут соціальних технологій

Кафедра фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького
інституту соціальних технологій
Університету „Україна”

М. Є. Чайковський

„ 07 ” 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1.18. Долікарська медична допомога у невідкладних станах

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма Фізична терапія, ерготерапія

(назва освітньої програми)

освітнього рівня бакалавр

(назва освітнього рівня)

галузь знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) 227 Фізична терапія, ерготерапія

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) _____

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький інститут соціальних технологій

(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 120/4

Форма підсумкового контролю: залік

Хмельницький 2020 рік

Робоча програма Долікарська медична допомога у невідкладних станах
(назва навчальної дисципліни)

для студентів за галуззю знань 22 Охорона здоров'я
спеціальністю 227 „Фізична терапія, ерготерапія”

„07” вересня 2020 року – 29 с.

Розробники:

Крупа Валентина Володимирівна – доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій, кандидат пед. наук, доцент
(вказати авторів, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

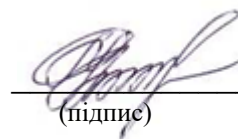
Викладачі:

Крупа Валентина Володимирівна – доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій, кандидат пед. наук, доцент
(вказати всіх викладачів, які працюють за даною програмою, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Протокол від „07” вересня 2020 року № 1

Завідувач кафедри
фізичної терапії, ерготерапії,
фізичної культури і спорту

(підпис)

Л.С. Кравчук
(прізвище та ініціали)

„07” вересня 2020 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) Фізична реабілітація (2017 року)
(назва освітньої програми)

„07” вересня 2020 року

Гарант освітньо-професійної
програми (керівник проектної групи)

(та підпис)

В.В.Крупа
(прізвище ініціали)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2020/2021	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання кафедри	07.09.2020 р.			
№ протоколу	№1			
Підпис завідувача кафедри				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <http://vo.uu.edu.ua/> за адресою:

<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=10245>

(вказати адресу)

Робочу програму перевірено

„07” вересня 2020 року

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Хмельницького інституту
соціальних технологій

(підпис)

Н. І. Луцкевич
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3.	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	6
4.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
4.1.	Анотація дисципліни.....	7
4.2.	Структура навчальної дисципліни.....	11
4.2.1.	<i>Тематичний план</i>	12
4.2.2.	<i>Навчально-методична картка дисципліни</i>	13
4.3.	Форми організації занять.....	14
4.3.1.	<i>Теми семінарських занять</i>	14
4.3.2.	<i>Індивідуальні завдання</i>	14
4.3.3.	<i>Індивідуальна навчально-дослідна робота</i>	14
4.3.4.	<i>Теми самостійної роботи студентів</i>	16
5.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	17
5.1.	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.	
5.2.	Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.....	18
5.3.	Інклюзивні методи навчання.....	19
6.	СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	20
6.1.	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	20
6.2.	Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру.....	21
6.3.	Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.	22
6.4.	Розподіл балів, які отримують студенти.....	22
6.5.	Орієнтовний перелік питань до заліку.....	23
7.	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	25
7.1.	Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю.....	25
7.2.	Глосарій (термінологічний словник).....	25
7.3.	Рекомендована література.....	29
7.4.	Інформаційні ресурси.....	29
8.	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	29

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 4	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Вид дисципліни обов'язкова	
	Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія	Цикл підготовки загальний	
Модулів – 1	Спеціалізація немає	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 120		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: бакалавр	16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		90 год.	112
		Індивідуальні завдання: 10 год.	
		Вид семестрового контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 25% аудиторних занять, 75% самостійної роботи;

для заочної форми навчання – 6,7% аудиторних занять, 93,3% самостійної роботи.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: вивчення дисципліни «Долікарська медична допомога у невідкладних станах»:

є засвоєння базових теоретичних положень долікарської допомоги, оволодіння практичними навичками надання невідкладної медичної допомоги потерпілим на місці події та по дорозі до лікарні.

Вивчення долікарської допомоги має своїм завданням оволодіння знаннями, вміннями та навичками щодо забезпечення повного та своєчасного проведення серцево-легеневої реанімації, зупинки кровотечі, накладання пов'язок та транспортної іммобілізації постраждалим із метою збереження їм життя.

Завдання дисципліни: оволодіння знаннями, вміннями та навичками щодо забезпечення повного та своєчасного проведення серцево-легеневої реанімації, зупинки кровотечі, накладання пов'язок та транспортної іммобілізації постраждалим із метою збереження їм життя. Це загальне завдання конкретизується шляхом вирішення в процесі навчання окремих задач.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- прийоми надання першої медичної допомоги при різних видах ушкоджень, невідкладних станах та нещасних випадках;
- основні процедури по догляду за хворими;
- основні способи перенесення, і транспортування потерпілих;
- основні принципи організації і тактики роботи медичної служби у надзвичайних ситуаціях і на етапах евакуації потерпілих із місця події.

вміти:

- надавати першу медичну допомогу при:
 - порушенні дихання;
 - зупинці серцевої діяльності;
 - опіках та відмороженнях;
 - утопленні та інших видах механічної асфіксії;
 - непритомності, шоку;
 - загальному переохолодженні організму;
 - тепловому та сонячному ударах;
 - отруєннях чадним газом та іншими отрутами;
 - ураженні електричним струмом;
 - харчових отруєннях тощо.

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

Рядок дисципліни в „Матриці забезпечення результатів навчання (РН) відповідними компонентами освітньої програми”

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращення довкілля громади.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної реабілітації.

ПР 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1.

Основи знань про анатомію та фізіологію організму, фармакологію, травматизм, поранення.

Тема 1. Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції.

Загальні поняття про анатомію людини. Будова та види м'язів. Основні скелетні м'язи .

Внутрішні органи та системи. Серцево-судинна система: будова серця, структура судинної стінки, анатомічні типи судин та їх основні відмінності. Дихальна система: анатомія повітроносних шляхів. Будова легень. Система травлення. Шлях проходження їжі. Поняття про паренхіматозні органи. Сечостатева система. Загальний огляд. Нирки. Шкіра. Загальна характеристика, функції, потові та сальні залози.

Основні фізіологічні функції організму людини. Кров і система кровообігу людини. Функції крові та її склад. Основні групи крові та їх характеристика, резус-фактор. Велике та мале кола кровообігу. Нервова система. Нейрон. Рефлекс і рефлекторна дуга. Центральна нервова система: спинний та головний мозок. Біла та сіра речовина. Перша та друга сигнальні системи. Вегетативна нервова система, її значення. Органи відчуття.

Тема 2. Основи фармакології.

Поняття про ліки та лікарські форми. Тверді лікарські форми, порошки прості та складні, таблетки, капсули, пігулки. Рідкі лікарські форми. Поняття про розчини для внутрішнього та зовнішнього застосування, лікарські форми для ін'єкцій. Емульсії та суспензії. Мікстури. М'які лікарські форми: мазі, пасти, супозиторії, кульки. Визначення якості препаратів. Правові основи виготовлення, застосування, обіг ліків. Органи та документи, що регламентують дану діяльність. Державна фармакопея. Застосування різних лікарських форм. Поняття про дозу, рецепт; терапевтичний спектр лікувальних засобів. Шляхи введення, метаболізм та виведення лікувальних засобів. виведення лікувальних засобів. Кумуляція, звикання, залежність, абстиненція.

Знеболюючі засоби (наркотичні та ненаркотичні анальгетики, місцеві анестетики.

Психотропні засоби. Аналептики. Загальна характеристика протимікробних засобів. Поняття про бактерицидну та бактеріостатичну дію. Антисептики, антибіотики, сульфаніламід.

Тема 3. Долікарська допомога при травмах та пораненнях з основами десмургії.

Загальні поняття про травму і травматизм. Структура травматизму. Медична класифікація ушкоджень та їх ознаки. Поняття про політравму, сполучну та комбіновану травми. Послідовність огляду потерпілого при травмах та нещасних випадках. Оцінка загального стану потерпілого (свідомість, колір шкіри, стан вітальних функцій).

Механічна травма як різновид ушкоджень, що трапляється найчастіше. Садна, синці, забиті рани, переломи кісток, вивихи суглобів, розтягнення та розриви зв'язок. Ознаки вказаної патології.

Долікарська допомога залежно від виду ушкодження. Ускладнення травми (травматичний шок, кровотечі, інфікування ран). Травматичний токсикоз (синдром тривалого стискування тканин), механізм виникнення, залежність тяжкості від тривалості стискування тканин). Пошук та звільнення від завалу. Профілактика травматизму. Проникаючі поранення. Тампонада серця. Травматичний пневмоторакс (відкритий, закритий, клапанний). Патогенез та клінічні ознаки пневмотораксу. Загальне поняття про раневу інфекцію та її небезпека.

Види раневої інфекції: гнійна, гнилісна, специфічна, змішана. Основні антисептичні засоби Засоби індивідуального захисту при обробці інфікованих ран.

Тема 4. Долікарська допомога при кровотечах.

Визначення, класифікація, характеристика кровотеч (артеріальної, венозної, капілярної). Первинні та вторинні кровотечі, їх причини. Внутрішні та зовнішні кровотечі.

Величина об'єму циркулюючої крові та залежність стану потерпілого від швидкості витікання та кількості втраченої крові. Патологія гострої крововтрати (геморагічний шок, анемія). Компенсаторні механізми. Методи тимчасової та остаточної зупинки кровотечі.

Значення переливання крові. Важливість донорської служби. Групи крові та резус-належність, індивідуальна сумісність крові. Види і методи переливання крові.

Змістовий модуль 2.

Основи реанімації та невідкладної допомоги при ушкодженні факторами зовнішнього середовища

Тема 5. Основи реанімації.

Процес умирання організму. Стадії термінального стану (передагонія, агонія, клінічна смерть). Ознаки та закономірності порушення життєво важливих функцій до їх повної зупинки. Термінальна пауза. Поняття про клінічну смерть, її ознаки, найчастіші причини гострих розладів та зупинки кровообігу та дихання.

Фібриляція серця, як найчастіша причина зупинки кровообігу. Діагностика відсутності життєво важливих функцій. Можливості відновлення життєдіяльності та методи оживлення. Критерії ефективності та припинення реанімаційних заходів. Ознаки біологічної смерті.

Тема 6. Долікарська допомога при ушкодженнях фізичними факторами навколишнього середовища.

Причини та механізм розвитку сонячного та теплового ударів. Умови, які сприяють перегріванню організму. Клініка, діагностика.

Перша допомога. Поняття про термічні, хімічні та променеві опіки та відмороження. Стадії опіків та відморожень, їх характеристики. Визначення ступеня ураження Перша допомога.

Поняття про електротравму. Диференційна діагностика "електроміток" і вогнепальної рани. Ураження технічним електричним струмом та блискавкою.

Екстремальні умови та їх характеристика. Особливості надання медичної допомоги в осередках масових санітарних втрат. Загальне поняття про стихійне лихо, аварію, катастрофу та медичну службу надзвичайних ситуацій.

Променеві ураження. Поняття про радіоактивність. Одиниці виміру радіоактивності та випромінювання. Біологічний ефект дії радіації на організм людини. Променева хвороба, тривале опромінювання низькими дозами. Профілактика радіаційних уражень. Принципи організації медичних, протиепідемічних, евакуаційних заходів у поєднанні з охороною правопорядку.

Тема 7. Невідкладні стани. Долікарська допомога при отруєннях.

Судинна недостатність як невідповідність між об'ємом циркулюючої крові та об'ємом судинного русла. Поняття та визначення шоку. Класифікація, основні механізми розвитку, клінічні ознаки шоку. Фази та ступені шоку. Профілактика шоку, основні протишоківі заходи. Колапс. Причини, клініка, діагностика, допомога. Непритомність (зомління). Причини виникнення, клінічні прояви.

Диференційна діагностика гострої судинної недостатності та клінічної смерті. Асфіксія та її різновиди: обтураційна, странгуляційна, стенозуюча, компресійна, нервово-паралітична, центральна. Утоплення (первинне і вторинне). Долікарська допомога. Розлади свідомості та їх основні причини. Класифікація та диференційна діагностика ком. Невідкладна допомога. Гострі порушення мозкового кровообігу (ішемічні та геморагічні інсульти). Загально-мозкова та вогнищева симптоматика. Долікарська допомога. Гостра серцева недостатність (серцева астма, набряк легень). Гостра дихальна недостатність. Причини, клініка, діагностика, допомога. Бронхіальна астма. Ларінгоспазм та стеноз гортані. Причини, прояви, невідкладна допомога. Поняття про ниркову недостатність, гостру затримку сечі.

Гострі отруєння: харчові, грибами, чадним та світильним газами, хімічними речовинами. Шляхи надходження отрути в організм. Неспецифічні симптоми інтоксикації. Поняття про харчові інтоксикації та токсикоінфекції, ботулізм. Гострий гастрит, ентерит, коліт. Основні принципи детоксикації (загальні та залежно від виду отруєнь). Застосування сорбентів. Профілактика отруєнь. Характеристика основних видів бойових отруйних речовин. Антидоти. Підтримка життєво-важливих функцій.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні: анатомія людини, фізіологія, вікова фізіологія, біологія з основами генетики, вступ до спеціальності, біохімія.

Між предметні зв'язки: анатомія людини, вікова фізіологія, вступ до спеціальності, біологія з основами генетики.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
л		сем	пр	лаб	інд	л			сем	пр	лаб	інд			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1.															
Основи знань про анатомію та фізіологію організму, фармакологію, травматизм, поранення.															
Тема 1. Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції	14	4	–	2	–	–	8	14	1	–	–	–	–	13	АР:опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР:огляд додаткової літератури
Тема 2. Основи фармакології.	16	2	–	2	–	–	12	16	1	–	–	–	–	15	АР:письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання
Тема 3. Долікарська допомога при травмах з основами десмургії	14	2	–	2	–	–	10	14	–	–	1	–	–	13	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР: підготовка презентації
Тема 4. Долікарська допомога при ранах,кровотечах.	16	2	–	2	–	–	12	16	–	–	1	–	–	15	АР:опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання
Модульний контроль	2	–	–	–	–	2	–	2	–	–	–	–	2	–	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	62	10	–	8	–	2	42	62	2	–	2	–	2	56	
Змістовий модуль 2.															
Основи реанімації та невідкладної допомоги при ушкодженні факторами навколишнього середовища															
Тема5. Основи реанімації	14	2	–	2	–	–	10	14	1	–	–	–	–	13	АР:опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: підготовка презентації
Тема6. Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами навколишнього середовища	16	2	–	2	–	–	12	16	1	–	1	–	–	14	АР:опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання
Тема7. Невідкладні стани. Долікарська допомога при отруєннях	16	2	–	2	–	–	12	16	–	–	1	–	–	15	АР:опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР:огляд дод. літератури
Модульний контроль	2	–	–	–	–	2	–	2	–	–	–	–	2	–	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 2	48	6	–	6	–	2	34	48	2	–	2	–	2	42	
Усього годин	110	16	–	14	–	4	76	110	4	–	4	–	4	98	
ІНДЗ	10	–	–	–	–	10	–	10	–	–	–	–	10	–	ІНДЗ: реферат
Усього годин	120	16	–	14	–	14	76	120	4		4		14	98	

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції	2
2.	Основи фармакології	2
3.	Долікарська допомога при травмах з основами десмургії	2
4.	Долікарська допомога при ранах, кровотечах.	2
5.	Основи реанімації	2
6.	Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами навколишнього середовища	2
7.	Невідкладні стани. Долікарська допомога при отруєннях	2
Разом		14

4.3.2. Індивідуальні завдання

1. Пошук та складання списку додаткової літератури (електронних ресурсів) за темою «Функціональні системи тіла людини».
2. Підготовка та проведення презентації на тему „Долікарська підготовка при травмах кінцівок”.
3. Підготовка та проведення презентації на тему „Можливості відновлення життєдіяльності та методи оживлення”.
4. Пошук та складання списку додаткової літератури (електронних ресурсів) за темою «Невідкладні стани людини».

4.3.3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та

навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**3 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**3 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**10 балів**);
- Участь у науковій студентській конференції (**3 бали**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**3 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **13 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел

Тематика ІНДЗ

1. Накладання бинтових й косинкових пов'язок з використанням підручних засобів на всі частини тіла.
2. Зупинка кровотечі пальцевим притисненням, стискуючою пов'язкою, максимальним згинанням та підняттям кінцівки, накладанням джгута, закрутки.
3. Непрямий масаж серця.
4. Штучна вентиляція легень.
5. Знеболення з використанням шприц-тюбика.
6. Зупинка кровотечі з носа.
7. Первинна обробка рани.
8. Визначення температури тіла, частоти пульсу, дихання.
9. Промивання шлунку беззондовим способом.
10. Перенесення хворих та потерпілих на руках із застосуванням підручних засобів.
11. Допомога при внутрішніх кровотечах.
12. Допомога при зовнішніх кровотечах;
13. Методи транспортної іммобілізації із застосуванням шин Крамера й шин із полімерних матеріалів і підручних засобів при різних видах травм.
14. Допомога при болях в області серця.
15. Допомога при непритомності.
16. Допомога при асфіксії.
17. Допомога при укусах отруйних змій та комах.
18. Допомога при отруєнні.
19. Допомога при синдромі тривалого здавлювання.
20. Допомога при утопленні.
21. Допомога при пологах.

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)**

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	2 бали
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	4 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	1 бал
Разом		13 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 13-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
10–13	відмінно	5	A	відмінно
7-9	добре	4	BC	добре
5-6	задовільно	3	DE	задовільно
0–4	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.4. Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції.	8
2	Основи фармакології	12
3	Долікарська допомога при травмах та пораненнях з	10

	основами десмургії	
4	Долікарська допомога при кровотечах.	12
Модульний контроль		2
5	Основи реанімації.	10
6	Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами	12
7.	Невідкладні стани.Долікарська допомога при отруєннях.	12
Модульний контроль		2
ІНДЗ		10
Разом		90

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання
Змістовий модуль 1.			
Анатомічна будова людини.Системи організму людини			
Тема 1. Анатомічна будова тіла людини.Системи організму. (8 год)	завдання до самостійної роботи,	4	I-II
Тема 2. Основи фармакології (12 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	4	III-IV
Тема 3. Долікарська допомога при ураженнях ,травмах (10 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	4	V- VI
Тема 4. Долікарська допомога при кровотечах (12 год)	завдання до самостійної роботи,	4	VII-VIII
Підсумкова модульна робота (2 год)	Тестування	8	VIII
<i>Всього: 44год.</i>	<i>Всього:24 бали</i>		
Змістовий модуль 2.			
Основи реанімації.			
Тема 5. Основи реанімації. (10 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	4	IX-X
Тема 6. Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами (12 год)	завдання до самостійної роботи,	4	XI-XII
Тема 7. Невідклад. стани.Долікарська допомога при отруєннях (12 год)	завдання до самостійної роботи,	4	XIII-XIV
Підсумкова модульна робота (2 год.)	Тестування	8	XIV
<i>Всього: 36 год.</i>	<i>Всього:20 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 10 год.	Реферат	13	XV
Разом:90 год.	Разом: 57 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів. Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей студентів та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.

- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.

- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів, коли при читанні лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції студентам може видаватися надрукований роздавальний матеріал або здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають студентам у вирішенні поставленої проблеми.

В ході практичних занять застосовуються наступні методи:

- практичні заняття організовується у формі доповідей, обговорень та виконання практичних завдань. Увага студентів зосереджена на висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.

- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового семінару з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни „Долікарська медична допомога у невідкладних станах” застосовуються методи стимулювання і мотивації, застосовуються наступно-пізнавальної діяльності студентів:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає студентів до самовдосконалення.

2 Метод опори на життєвий досвід студентів – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду студентів – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3.Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4.Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліди).

5.Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти студенту, бути впевненим у його силах та здібностях.

6.Метод пізнавальних ігор:

-*ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

-*рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

- *інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

- *симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод „вибуху”, метод природних наслідків і трудовий метод.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна «Долікарська медична допомога у невідкладних станах» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
„відмінно”	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
„добре”	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
„задовільно”	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
„незадовільно”	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов’язкові					
1.1. Відвідування лекцій	1	5	5	3	3
1.2. Робота на практичному занятті	5	4	20	3	15
1.3. Виконання завдань для самостійної роботи	4	4	16	3	12
1.5. Виконання модульної роботи	8	1	8	1	8
Разом			49		38

Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 87	
II. Вибіркові	
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 13 балів)	
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	3
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	3
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки	3
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10
2.5. Участь у науковій студентській конференції	3
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе	3
2.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	13
Разом	13
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 13	
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100	

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Залік	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				ІНДЗ	
T1	T2	T3	T4	МК 1	T5	T6	T7	МК 2	13	не більше 100
11	10	10	10	8	10	10	10	8		

- T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.
- МК – модульний контроль

6.5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття долікарської допомоги, основні її завдання
2. Основні органи та системи організму людини.
3. Фармакологія як наука. Шляхи введення лікувальних засобів в організм людини. Поняття фармакокінетики та фармакодинаміки.
4. Класифікація та характеристика лікувальних форм. Особливості дії лікарських речовин при сумісному введенні.
5. Поняття про травму. Її класифікація. Види механічних ушкоджень.
6. Класифікація травм /за обставинами виникнення, за характером пошкодження, за видом травмуючого фактора/.
7. Визначення транспортної іммобілізації. Засоби транспортної іммобілізації, їх класифікація.
8. Основні принципи транспортної іммобілізації.
9. Долікарська допомога при вивихах суглобів, при розтягненнях та розривах зв'язок.
10. Долікарська допомога при ударах /забитих ранах/.
11. Класифікація ран за видом предмета, яким нанесена рана. Особливості та класифікація вогнепальних ран.
12. Класифікація ран по відношенню до порожнин тіла. Особливості обробки проникаючих поранень черевної порожнини.
13. Класифікація ран за ступенем інфікування. Ознаки та елементи запалення. Можливі ускладнення ран.
14. Визначення рани, садна, їх клінічні ознаки.
15. Пневмоторакс /визначення, клінічні ознаки, особливості обробки проникаючих поранень грудної клітини/.
16. Визначення та значення десмургії. Види пов'язок.
17. Визначення кровотечі. Класифікація кровотеч залежно від виду пошкодженої судини.
18. Основні ознаки артеріальних кровотеч.
19. Основні ознаки венозних кровотеч.
20. Основні ознаки капілярних кровотеч, перша допомога.
21. Клінічні ознаки внутрішніх кровотеч, їх діагностика та невідкладна медична допомога.

22. Основні принципи накладання джгута.
23. Показання до накладання джгута, допустима тривалість використання джгута.
24. Способи тимчасової зупинки кровотечі.
25. Термінальні стани, їх характеристика.
26. Ознаки клінічної смерті.
27. Штучне дихання (основні показання).
28. Техніка проведення штучного дихання.
29. Непрямий масаж серця (основні показання).
30. Техніка проведення непрямого масажу серця.
31. Непритомність причини виникнення, механізм розвитку, невідкладна допомога.
32. Диференціальна діагностика непритомності та клінічної смерті.
33. Долікарська допомога при непритомності.
34. Визначення шоку. Фактори, що його спричиняють.
35. Види шоку залежно від причини виникнення.
36. Поняття асфіксії, її різновидності. Долікарська допомога при різних видах асфіксії.
37. Клінічні ознаки теплового та сонячного удару. Надання долікарської допомоги.
38. Основні клінічні ознаки ураження електрикою. Долікарська допомога при ураженні електрикою.
39. Долікарська допомога при термічних опіках, при хімічних опіках.
40. Опіки /класифікація за ступенем ураження, за видом пошкоджуючого фактору/.
41. Відмороження /класифікація, клінічні ознаки, перша невідкладна допомога/.
42. Визначення та основні клінічні ознаки теплового та сонячного ударів.
43. Клінічні ознаки теплового та сонячного удару, надання долікарської допомоги.
44. Види отруєнь. Долікарська допомога при отруєннях.
45. Харчові отруєння /клінічні ознаки, перша долікарська допомога/.
46. Отруєння фосфорорганічними сполуками та препаратами нервовопаралітичної дії.
47. Види й ознаки симуляції та штучних хвороб.
48. Самоушкодження та долікарська допомога при них.
49. Найпоширеніші венеричні захворювання, ознаки, шляхи зараження.
50. Методи профілактики венеричних захворювань.
51. СНІД /шляхи передачі, клінічні ознаки, профілактика/.
52. Розлади свідомості.
53. Гостра дихальна недостатність.
54. Гостра циркулярна недостатність.
55. Невідкладні стани при деяких хірургічних захворюваннях живота.

56. Поняття про гостру ниркову недостатність, гостру затримку сечі та гостру печінкову недостатність.

57. Способи перекладання і транспортування потерпілих, надання їм невідкладної медичної допомоги.

58. Транспортування потерпілих, залежно від виду травми.

59. Надання взаємної допомоги в екстремальних умовах службової діяльності співробітників ОВС.

60. Аптечка першої допомоги, індивідуальний перев'язочний пакет.

Перелік обов'язкових практичних навичок та прийомів:

1. Накладання бинтових й косинкових пов'язок з використанням підручних засобів на всі частини тіла.

2. Зупинка кровотечі пальцевим притисненням, стискуючою пов'язкою, максимальним згинанням та підняттям кінцівки, накладанням джгута, закрутки.

3. Непрямий масаж серця.

4. Штучна вентиляція легень.

5. Знеболення з використанням шприц-тюбика.

6. Зупинка кровотечі з носа.

7. Первинна обробка рани.

8. Визначення температури тіла, частоти пульсу, дихання.

9. Промивання шлунку беззондовим способом.

10. Перенесення хворих та потерпілих на руках і з застосуванням підручних засобів.

11. Допомога при внутрішніх кровотечах.

12. Допомога при зовнішніх кровотечах.

13. Методи транспортної іммобілізації із застосуванням шин Крамера й шин із полімерних матеріалів і підручних засобів при різних видах травм.

14. Допомога при болях в області серця.

15. Допомога при непритомності.

16. Допомога при асфіксії.

17. Допомога при укусах отруйних змій та комах.

18. Допомога при отруєнні.

19. Допомога при синдромі тривалого здавлювання.

20. Допомога при утопленні

21. Допомога при пологах.

22. Вміння користуватися індивідуальною аптечкою.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій

2. Методичні розробки до практичних занять.

3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи студентів.

4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.

5. Ілюстративні матеріали.

6. Глосарій по дисципліні.
7. Питання до модульного контролю.
8. Питання до заліку.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю

1. www.womenhealthnet.ru/fitness/8222.html
2. <http://yotube.com/watch?v=p2hMyq6uvke>
3. <http://yotube.com/watch?v=k2angturuyu>
4. www.beremennost-po-nedeliam.com/obraz-jizni/uprazhneniya-3-trimestr.html

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей студентів з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для студентів із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Адаптація(лат. *adapto* – *приспосовування*) – процес активного пристосування індивіда до оточення, яке змінюється.

Аменорея- відсутність менструального циклу

Абсолютна сила - це відношення максимальної сили м'язів до їхнього фізіологічного поперечника, а відносна - до їхнього анатомічного поперечника.

Активний відпочинок - це коли людина виконує інший вид роботи, який відрізняється від її звичайної праці. Так, наприклад, інтенсивну розумову роботу слід замінити фізичною активністю та навпаки.

Аеробні вправи — це вправи, які вимагають великої кількості кисню на протязі тривалого часу і примушують організм вдосконалювати свої системи, які відповідають за транспорт кисню.

Анаеробні вправи — «без кисню». Навантаження цього типу вимагають, щоб вправи виконувались без використання кисню, яким ми дихаємо

Відпочинок - це стан спокою або особливий, специфічний організований вид діяльності, який знімає втому і сприяє відновленню працездатності. Тому відпочинок може бути пасивним та активним (за І.М. Сеченовим).

Вітаміни- це низькомолекулярні органічні сполуки, які не утворюються взагалі або недостатньо в організмі, тому людина повинна отримувати їх із їжею для забезпечення належної ферментативної активності.

Вуглеводи- вони забезпечують 50-55% потреби людини в енергії, а в деяких державах, зокрема в Україні, навіть до 70%.

Вульвіт-запальне захворювання неспецифічної етіології жіночої статеві системи.

Генофонд - це кількісний і якісний склад, відносна кількість усіх форм генів у популяції.

Голодування - це усвідомлене утримання від уживання їжі протягом певного часу.

Діагностика — розділ медицини, що вивчає методи та принципи встановлення діагнозу (діагноз - розпізнання). Це особливий вид лікарської діяльності, що має багато схожого з науковим пізнанням. Лікар є суб'єктом, а хворий - об'єктом пізнання.

Діагноз —короткий лікарський висновок про стан людського організму.

Жити - означає пристосовуватись, тобто адаптуватись. В основі її (від адаптаціо- пристосування) лежить зміна обміну речовин, функції й структури органів і систем.

Залежність - це термін, який описує стан звикання організму жити під впливом наркотику. Коли прийом наркотику припиняється, наркоман відчуває крайній дискомфорт, тобто синдром скасування.

Здоров'я - абстрактно-логічна категорія, яка може бути описана різними модельними характеристиками.

Здоров'я - це цілісний динамічний стан організму, який визначається резервами енергетичного, пластичного і регуляторного забезпечення функцій, характеризується стійкістю до дії патогенних факторів і здатністю компенсувати патологічний процес, а також є основою виконання біологічних і соціальних функцій.

Загартовування — обов'язковий елемент фізичного виховання, який має велике значення для зміцнення здоров'я, підвищення опірності інфекціям і збільшення працездатності.

Закон серця - уся кров, яка надійшла до його камер під час розслаблення, мусить вийти з них під час скорочення. Тому довше розслаблення тренованого серця забезпечить надалі краще його скорочення.

Ізокінетичні вправи — відносно нова категорія фізичних вправ, яка включає в себе підймання спортивних снарядів при різних швидкостях.

Імунітет (від імунітас - звільнення від чогось) - несприйнятливість організму до збудників захворювань та чужорідних речовин. Інакше кажучи, це спосіб захисту внутрішнього середовища організму від живих тіл і речовин, які несуть на собі ознаки генетично чужорідної інформації (Р В. Петров, 1987).

Контрацепція — це спосіб запобігти вагітності.

Кровотеча- витік крові з ушкоджених кровеносних судин.

Людина - продукт біологічної і соціальної еволюції, її здоров'я залежить від спадковості, екологічних умов, які останнім часом негативно відбиваються на генофонді нації.

Масаж - це сукупність прийомів механічної дозованої дії на різні ділянки поверхні тіла людини за допомогою рук або спеціальних апаратів із лікувальною та профілактичною метою. Він має такі механізми дії - механічний, гуморальний і нервово-рефлекторний.

Мета оздоровчого голодування - це, по-перше, звільнити організм від зайвих та шкідливих речовин, які накопичились у ньому внаслідок неправильного харчування, а, по-друге, стимулювати механізми пристосування до несприятливих умов існування, попередити можливе захворювання. Регулярне оздоровче голодування зміцнює та робить людину енергійною, бадьорою.

Монотонія (від монос - один, єдиний, тонос - напруга) -стан, який виникає через зниження тонуусу нервової системи, тобто він є протилежним стресу.

Маса тіла — один з найбільш доступних і інформативних показників тіла будови.

Оргазм- це кульмінація статевого акту, в якій бере участь весь організм людини. Це найбільш висока насолода, яку може відчувати людина.

Психологічна залежність - потреба або бажання продовжувати приймати наркотик, незалежно від того, чи є фізична залежність, чи немає. Однак людина після довгого вживання або застосування при специфічних обставинах може звикати до наркотику.

Психічне здоров'я асоціюється з такою метою існування людини, як потреба у самореалізації, тобто забезпеченні сфери життя, яку називають соціальною.

Психіка - сфера мислення, почуттів та емоцій, інтеграція цих окремих автономних систем у цілісну особистість. Психічне здоров'я, разом із фізіологічним, входить до загального здоров'я

Ритм -це багаторазове повторення елементів роботи, зміна періодів діяльності й відпочинку.

Спосіб життя - категорія соціальна. Вона набагато ширша, ніж існуючі уявлення: це не тільки наявність або відсутність шкідливих звичок, це рівень виробництва, добробуту, культури, освіти, медична активність тощо.

Система - сукупність елементів і зв'язків між ними, що функціонують як єдине ціле та мають єдину ціль - функціонування.

Стрес (напруга) - стан напруги у системі, на яку діють подразники, сила яких перевищує адаптаційні можливості.

Сила м'язів - це максимальна їхня напруга, яку довільно може розвинути людина. Вона буває абсолютною та відносною, коливається в межах 6-8 кг на 1 см² площі розтину м'яза в поперечному напрямку його м'язових волокон.

Стомленість - це суб'єктивне відчуття втоми. Якщо, не звертаючи уваги на утому, робота продовжується, то виникає виснаження. Воно може бути гострим або хронічним. Гостре виснаження - церізде зниження працездатності відразу після виконання важкої роботи, а хронічне — унаслідок недостатнього відпочинку та відновлення сил після попереднього періоду напруженої або важкої праці. Виснаження часто буває у спортсменів після тривалих або надмірних тренувань.

Старіння - це руйнуючий процес, якому протидіє вітаукт, тобто сформований в еволюції механізм захисту організму від ушкодження.

Самовідновлення - регенерація та наявність паралельних регуляторних впливів, які забезпечують компенсацію та надійність біосистеми.

Свідоме мислення - це якість розуму, коли проявляється можливість виразити результати словом (суттєві ознаки заново сформованого поняття, закономірності), а також" засоби та прийоми, за допомогою яких було отримано цей результат. Це здатність ідеального відтворення дійсності у свідомості.

Темперамент -це сукупність спадкових психодинамічних властивостей індивіда (сили, рухливості та урівноваженості мозкових процесів (за І.П. Павловим). Вони є фізіологічною основою характеру (форми темпераментів за Гіпократом, типи вищої нервової діяльності за І.П. Павловим).

Утома - це зменшення або повне зниження працездатності м'язів. При цьому знижується збудливість м'язів, їх лабільність, що зменшує їхню силу, амплітуду скорочення.

Фрустрація (від фрустраціо - невдача) - це психологічний стан, який виникає внаслідок незадоволення власною професією (працею), її змістом і наслідками.

Фітотерапія- застосування рослинних лікарських препаратів.

Хвороба —це патологічний прогрес. Хвора людина втрачає активну самостійність у реалізації своєї життєвої установки, втрачає оптимальний зв'язок із середовищем і оточуючим її соціумом.

Хороше здоров'я - основна умова для виконання людиною її біологічних і соціальних функцій, фундамент самореалізації її особистості.

Холестерин - це важливий компонент мембран, із нього утворюються печінкою жовчні кислоти, синтезуються у статевих залозах та наднирниках стероїдні гормони.

7.3 Рекомендована література

1. Перша долікарська допомога: підручник/під ред. В.П. Андрющенко, Ю.Ф. Кушта, Д.В. Андрющенко. Л : ЛНМУ, 2011. 351 с.
2. Первая доврачебная помощь: учебное пособие/ под ред. В.М. Величенко, Г.С. Юмашева. М.: Медицина, 2011. 272 с.
3. Исаков И.И., Мессель М.А., Хромов Б.М. Неотложная терапевтическая и хирургическая помощь. – М., 2009. 304 с.
4. Первая доврачебная помощь: Учебник для студентов высших учебных заведений / Б. А. Самура, В.Ф. Черных, И. В. Киреев, Б.Б. Самура . Харьков: Изд-во Нфа; Золотые страницы, 2004. 340 с.
5. Спортивна медицина і фізична реабілітація: навч. посібник / В.А. Шаповалова, В.М. Коршак, В.М. Халтагарова. – К.: Медицина, 2008. 248 с.

Додаткова

1. Бородулин В. И. Справочник медицинской сестры, фельдшера и акушерки. – М.: Изд-во “ОНИКС АЛЬЯНС-В”. 2009. 624 с.
3. Дубицкий А. Е. и др. Медицина катастроф. –К.: Здоров’я медицинская помощь: Учебник. – 7-е изд., переб. и доп. – М.: Медицина, 2007. 1993. 460 с.
4. Лужников Клиническая токсикология: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. М.: Изд-во “Медицина”, 1999. 416 с.
5. Методика обстеження хірургічного хворого/ під ред. М. О. Ляпіса. Тернопіль, 2000. 110 с.
6. Никитина Ю. П., Маштакова Б.П. Все по уходу за больными в больнице и дома. – М.: Изд-во “ГЕОТАР Медицина”, 1999. – 704 с.
7. Рябов Г.А. Синдромы критических состояний. – М.: Медицина, 2004. 356 с.

7.4. Інформаційні ресурси

1. www.womenhealthnet.ru/fitness/8222.html
2. <http://yotube.com/watch?v=p2hMyq6uvke>
3. <http://yotube.com/watch?v=k2angturuyu>
4. www.beremennost-po-nedeliam.com/obraz-jizni/uprazhneniya-3-trimestr.html

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Практичне заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відкривними листами паперу. Реабілітаційні центри.	спеціалізований кабінет № 28
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	приміщення комп'ютерного класу №28